

Kmet, delavec
(in obrtnik)
naj bode naro-
du vodnik!

Lahko vaša sreča.
Narodina:
za celo leto Din 30'—
za pol leta " 15'—
za izposojnino
za celo leto Din 30'—
Inovirati po tarifu. — Pla-
manje vraščanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Neprankirana
plačila so ne sprejemajo.

Kmetski list

Vselej vrtvaj
vse sedrove
svojega dela in
marljivosti!

Redakcija se ne
odgovarja. — Plača in
vse v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefonski
št. št. 100. — Račun
pri poštni izdajnici
št. 14.194.

Dr. Igor Rosina;

Nova generacija.

Skoraj nikdo se ne zaveda, kako ogromen duševni prevrat se je izvršil pri nas Slovencih od prevrata leta 1918. sem. To bodo pokazala šele bodoča desetletja. Mi smo skozi več kot tisoč let živeli pod tujimi gospodi in tujo okolico. Danes stvarjamo temelje novega načina življenja v lastni državnosti. Kakor pa je iz temelja spremenjeno bistvo in smer javnega življenja slovenskega naroda, tako je svetovna vojna iz temelja spremenila tudi čisto osebno pojmovanje življenja vsakega posameznika.

Mi živimo v razdobju svetovnega preobrata, svetovnega razkrižja. Doslej nepoznane, orjaške moralne sile novega duha so razvezane. Ta duh je socialen in pomeni solidarnost med ljudmi in podreditev osebno-individualnega objektivnemu, to je skupnosti. Magična moč privlačnosti, ki jo ima ta duh, se da po svoji moči primerjati le z privlačnostjo, ki ga je imelo pred tisočletji oznanjevanje krščanstva. To pomeni, če je Stjepan Radić dejal svoj čas v Celju: »Druga kakor socialna politika danes ni več mogoča.«

Očetje od včeraj morda niso nikdar tako malo razumeli svojih otrok, kakor jih bodo tokrat.

Pred vojno je mladina in starina živela v enem duhu. V duhu za svobodo. Nемеc nas je tlačil. Vsaka slovenska podeželska šola, vsako sokolsko društvo, vsaka čitalnica in vsaka novoustanovljena knjižnica je imela globok notranji pomen, je bila nova postojanka slovenskega odpora, je bila nov korak k narodni osvoboditvi. Vsi govori, kakor n. pr.: »Slavjan sem bil, Slavjan sem, Slavjan bom vedno ostal,« ki se nam zde danes otročji in notranje zlagani, so izzvali morje resnične navdušenosti in aplavza. Še običajno pijančevanje, ki je sledilo čitalnični ali drugi narodni veselici, je bilo potrebno, ker je odgovarjalo navdušenju iz notranje potrebe in je bilo takorekoč moralno opravičljivo. Danes je dolgačas in pijančevanje je pač — pijančevanje kakor vsako drugo.

Prej je naše slovensko podeželje s svojimi slovanskimi čitalnicami, sokolskimi društvi — morda tudi orlovskimi — knjižnicami in pevskimi zbori živelo notranje močno kulturno življenje in je dajalo izraz gibanja, kulturne slike. Danes se mi zdi vsa dežela mrtva. Kakor lučke v temi se svetlikajo tu in tam društva naših kmetskih fantov in deklet, sicer je legel mrak in megla po naši slovenski zemlji.

Zadnjič sem parkrat predaval pri naših sokolskih društvi. Toliko dobrega materiala, toliko podrobnega dela, toliko pripravljenosti za žrtve, toda — žrtvenika ni, onega neposrednega, za kar bi se dalo, za kar bi bilo vredno in častno polagati žrtve, ni. Če prihajajo češkoslovaški gostje k nam, pošiljajo češkoslovaške lige šolam okrožnice ter vabijo in zaklinjajo mladino, da pride

na kolodvor gledat in se navdušit. Toda mesto par sto, jih pride 15 do 20 in mesto navdušenja in klicanja in zanosa, komaj da klobuk privzdignejo. Tu vsi slavnostni govori nič ne pomagajo. Zakaj se pa našim fantom in dekletom iskrijo oči in jim je beseda krepka in ponosna! — Zato, ker vedo, kaj hočejo.

Kolikokrat se danes sliši: »Ah, saj sem bil idealen, saj sem imel ideale — pa so mi jih porušili.« O, lahko je bilo tedaj biti idealen. »Naroden« si bil — pa si bil idealen. Drugega ni bilo treba, to je bil ves življenski program in vse zahteve so bile s tem izpolnjene. Danes stoje stvari drugače. Visokošolsko življenje se je iz tal spremenilo. Že pri meni, ki sem ga preživljal v razkrstju med mlado in staro generacijo, je bilo vse razbito. Razbito staro tovarištvo, »stari Korpsgeist« in staroslavni »zeleni car«. Vsak je živel v svoji mišji luknji, premišljal za-se, študiral za-se in iskal za-se svoje življenske orientacije. Prejšnje študentske krokerije so bile res krokerije z enotnim duhom, polne duhovitosti in takorekoč — tudi narodne. Danes je legla skrb bližajočega se življenskega boja tudi na visokošolsko mladino — menda sploh na mladino — in mesto duhovitosti prevladuje otročja surovost. Prej je bil oni, ki je dal za pijačo, mecen, pravi oboževanec in gospodar družbe; danes se pri mejo ponujani kozarci nekako samoumljivo. Ni več glavna stvar, da se plača in da se pije. Tudi manj se pije.

Zakaj to vse, pravim? Zato, ker danes ne predstavlja več »cvet naroda« par narodno navdušenih doktorjev in uradnikov — katerih »narodno navdušenost« pa je že davno postala sumljiva — kakor doslej. Danes ga predstavljajo one trope visokošolcev, študentov, brivskih pomočnikov, mladih uradnikov, monterjev in vseh drugih, ki ob nedeljah zjutraj napolnjujejo gorenjske vlake, ki peljejo v planine. Danes ga predstavljajo stotine smučarjev, ki se utrujeni in vendar zmagoslavni ob aplavzu množice vračajo ob zimskih nedeljskih večerih domov. Danes ga predstavljajo po celem slovenskem podeželju kmetski fantje in dekleta, katerim se z oči bere in katerih beseda razodeva, da so trdno sklenili v svojih srcih, da hočejo biti ponosni na svoj kmetski stan, da hočejo svoje pravice ščititi, da hočejo svoj kos zemlje ohraniti, da hočejo postati pošteni gospodarji, izkušeni vinogradniki, pametni živinorejci in hmeljarji, ambiciozni zadrugarji. Vse to radi kmetskega pokreta in sebe v tem pokretu!

Tu so korenine naše moči, tu je nova kulturna moč, tu so na delu nove moralne sile, tu se kristalizira nov tip slovenskega človeka. To je nova generacija.

Mi smo si na jasnem in cel narod si bo kmalu na jasnem, da je toliko propagirani

»nacionalizem« in »nacionalna ideja« in »nacija« itd. premalo, da ne zadovolji več notranje slovenskega človeka, niti ne slovenske mladine. Mi smo nacionalno saturirani (uzadovoljeni); vsaj tisti, ki smo tokraj meja. Samoobsebi umljivo se vse to zdi. Zato so prireditve, kakor 10-letnica osvoboditve Guštanjia itd., brez pravega ognja in navdušenja, »flau« kakor bi rekli Nemci. Zato je tudi toliko razkričana Orjuna tako hitro in tako brez sledu izginila. In tudi na zunaj, mislim, si slovenski narod morda nezavedno drugače predstavlja, da se bodo rešila slovenska vprašanja Koroške in Goriške, kakor pa z današnjo ali z jutrnjo vojno.

Prej je bil nacionalizem drugačen kakor danes. Prej je bil bolj zunanji, tudi v obrambi borben. Danes je pojmovanje nacionalizma poglobljen. Domovina je polje, ki ga orjemo, vinogradi, ki jih okopavamo. Nam je nacionalizem nova oblika kulturnega sožitja, je — nacionalizem zemlje. Seveda je narodnost in narodno čustvovanje predpogoj in predpostavka delu. Ono je samoobsebi umljivo in ni več o tem vprašanja. Razen v par malenkostnih slučajih iskati — »narodno sovražnih elementov«, je brezsmiselno. Vsekakor pa ne more to biti program kakega kulturnega ali prosvetnega pokreta.

Treba je preorientacije. Če je ne bo, bodo prosvetna društva in čitalnice in celo sokolska društva itd., ki se razpenjajo po podeželju in ki še niso zaslužila socialne nujnosti kmetskega pokreta, obstala kakor v stoječem ribniku, ki nima ne dotoka ne odtoka. *Noben drugi kulturni pokret, kakor samo kmetski, lahko dvigne naše podeželje iz mrtvila, v katerem je danes. To je absolutno jasno ali bo kdo hotel, ali ne. Tu se ustvarja nov tip slovenskega kmeta, ki bo šele po notranjem svojem sestavu, po moralni svoji moči — torej ravno kot tip — močnejši od klerikalnega.*

Ob svetovnem razkrstju, v katerem živimo danes tudi mi, so na delu nove sile in se išče nove vrednote. Te vrednote so socialne in zato mora že danes vsakemu pokretu biti baza (podlaga) socialna, če hoče sploh zahtevati zase ime: — pokret. Danes je še Evropa kakor morje v viharju in vodne mase se zbirajo v gore in se razlivajo zopet kakor brez cilja in smisla. Toda ko se vihar poleže, ko veter utihne, se bodo počutili in otipali globoki vodni toki, ki že danes usmerjajo bodočnost. Usmerjajo našo bodočnost.

Nova generacija, o kateri pravijo, da nima navdušenja, da je manj inteligentna in da nima idealov, je morda bolj idealna — vsaj po širokosti svoje podstave — kakor je bila prejšnja. Manj pijančuje, manj se navdušuje, toda njen korak bo sigurnejši, njena hrbtnica bo bolj vzravnana in njena misel bo bolj jasna. Naši Kronovski, Nemci, Mastnaki in Ocvirki so nam jamstvo za to. Manj bo svinčenih afer in Slavenskih bank. Samo v takem miljeju (okolici) se rode in zraščajo naši bodoči švehle in Macdonal.

Mi pa smo Janezi Krsnik.

Veseli dogodek v kraljevski rodbini.

Tretji kraljevič. Ponoči na Vidov dan dne 28. junija se je rodil na Bledu tretji sin naši kraljevski družini. Novorojenel kraljevič je dobil začasno ime Pavle in ga bo nosil do krsta, kjer bo dobil svoje pravo ime najbrže kaknega slovenskega kneza (Borut, Gorazd).

Nj. Vel. Kralj na Bledu. V soboto je prispel na Bled naš kralj. Z njim sta dopotovala tudi predsednik vlade general Peter Živkovič in pravosodni minister g. dr. Srskič.

Rumunska kraljica mati je pretekli teden prispela na Bled, kjer se nahaja naša kraljica Marija, njena hčerka, z obema sinovoma, kraljevičem Petrom in princem Tomislavom.

Naročilo Nj. Veličanstva kralja za vzgojo vseučiliške mladine.

Pod tem naslovom poroča beograjska »Pravda« od 26. junija:

Ljubljana, 25. — Svečanost proslave desetletnice ljubljanskega vseučilišča se je zaključila z banketom, na katerem je bilo izrečenih več zdravic, ker prej po programu niso bili predvideni nobeni govori.

Na banketu (v »srebrni« dvorani hotela »Union«, op. ur.) so govorili minister prosvete g. Boža Maksimović, rektor zagrebškega vseučilišča g. dr. Belobrk in delegat naše (beograjske) akademije znanosti g. dr. N. Valić.

Zdravica ministra prosvete g. Maksimovića je napravila zelo globok vtis, ker je bila zelo idejna in ker je poleg tega vsebovala tudi naročilo Nj. Vel. kralja.

Ker je Nj. Vel. kralj na prošnjo Ljubljane dal ljubljanskemu vseučilišču svoje ime, da se sedaj imenuje »vseučilišče kralja Aleksandra I.«, je g. Maksimović naglasil, da mora vseučilišče s svojim dostojanstvom in delom visokemu imenu tudi odgovarjati.

Govorec o tem, je g. minister prosvete naglasil: Da sporoča po nalogu Nj. Vel. kralja njegovo naročilo, da izobrazijo vseučilišče mladino široko nacionalno, konstruktivno, nikakor ne kozmopolitično (splošno), tudi ne separatistično ali ozko-pokrajinsko.

† Dr. Gregor Žerjav.

Pretekli četrtek, dne 27. junija zvečer nekaj po 5. uri popoldne je nenadoma umrl v Poljčah na Gorenjskem minister v pokoju dr. Gregor Žerjav.

Dr. Žerjav je bil rojen l. 1882 v Ložu na Notranjskem. Po končanih študijah v Ljubljani in na Dunaju se je posvetil odvetniškemu poklicu in je več let deloval kot odvetnik v Gorici in v Trstu. A mnogo bolj kot odvetništvo ga je zanimala politika, kateri se je vdal z vso svojo energijo in vztrajnostjo.

Že kot dijak se je živahno udeleževal v tedanjem narodno-radikalnem dijaškem pokretu in sicer v pravcu, ki je bil merodajen za vso njegovo poznejšo politično dobo. Bil je prepričan Jugoslaven in svoji jugoslovanski misli je ostal zvest do groba. Največjo politično vlogo pa je igral po smrti dr. Tavčarja kot voditelj samostojnih demokratov v Sloveniji, ki se imajo za vse svoje uspehe zahvaliti v prvi vrsti njegovi neumorni pridnosti.

Bolehal je že od svoje rane mladosti. Proti zavratni sušici je iskal leka pri najimennitnejših zdravnikih, toda le z delnim uspehom. Pokopali so ga v nedeljo dne 30. junija ob veliki udeležbi njegovih osebnih in političnih prijateljev poleg njegove ranjke soproge, ki mu je umrla pred dvema leti. Naj v miru počiva po težkem delu in trpljenju.

„Kmetška šola“.

Mi smo v Kmetjskem listu že nešteto krat omenili, da sedanja ljudska šola potrebam kmečkega prebivalstva nikakor ne zadostuje in smo vedno in vedno naglašali potrebo, da se mora pouk in izobrazba kmečkih otrok popolnoma predrugačiti, če hočemo naš kmečki življenjski dvigniti na zaželjeno kulturno višino. Tako kakor gre sedaj, ne more iti več dalje, če nečemo zaostati za vsem drugim kulturnim svetom za par sto let. Zato smo mi zahtevali, naj se učni načrti za kmečko mladino preurede tako, da bodo kmečki otroci dobili že od ljudske šole dalje potrebno kmečko-strokovno, potem pa tudi potrebno jim politično izobrazbo, da ne bodo znali le prepevati pesmic o »mili luni«, ampak da bodo po svojem izstopu vsaj vedeli, kaj je občina in kaj je župan.

Misel o potrebi preureditve ljudske šole in kmečke izobrazbe prodira vedno globlje. Prvi rezultat tega spoznanja so kmečko-nadaljevalne šole. Te šole seveda našim upravičnim zahtevam še zdaleka ne zadostujejo, ker se ozirajo le na kmetijsko-strokovni pouk, državljanski in politični pouk pa puščajo v nemar, toda vseeno so te šole vsaj prvi korak do izboljšanja. Ravno ustanovitev teh šol in potreba po njih pa je najboljši dokaz, da je celo ljudsko šolstvo na kmetih potrebno korenite reforme.

Dne 19. in 20. junija t. l. je priredil oblastni komisar posebno anketo (posvetovanje) o kmečko-nadaljevalnih šolah v ljubljanski oblasti. Na posvetovanje je prišlo 43 voditeljev in voditeljic kmečkih nadaljevalnih šol. Teh šol je bilo preteklo leto v ljubljanski oblasti 44, in sicer 29 za fante in 15 za dekleta. To število je z ozirom na veliko število ljudskih šol v ljubljanski oblasti sicer še sramotno nizko, ker bi morala taka šola obstojati pač povsod, kjer je ljudska šola, ampak začetek je storjen in to je že nekaj. Učencev in učenk je bilo nekaj nad 700. Izdatki oblastne samouprave za eno fantovsko šolo so znašali po 2500 Din, za eno dekliško pa zaradi nabave kuhinj po 4880 Din. Ti stroški bi se dali pri pravilni ureditvi ljudskih šol sploh znatno znižati.

Na zborovanju so sklenili, naj se kmečko-nadaljevalne šole na kratko imenujejo »kmečke šole«.

Zborovalci so ugotovili, da so dosegle nekatere »kmečke šole« naravnost sijajne uspehe. To radi verjamemo, ker ta šola pač odgovarja potrebam in željam kmetov, dočim je več kot polovica stvari, ki jih kmečkim otro-

kom ubijajo v glave v ljudskih šolah, popolnoma odveč. Ti uspehi so najboljši kazipot. kje je treba prijeti, da bo tudi ljudska šola res — ljudska, to je za ljudi, seveda na kmetih za kmečke ljudi.

Popolnoma pravilno je tudi, naj ostane »kmečka šola« oblastna ustanova in ne državna. Razmere v posameznih pokrajinah so različne, zato pa naj določa učne načrte itd. pokrajinska samouprava, ki najbolj pozna želje in potrebe svojega kmečkega prebivalstva.

Posebno poglavje tvorijo stroški za kmečke šole. Star pregovor pravi, »da vsaka šola velja denar«. Na zborovanju pa so ugotovili, da se razni činitelji branijo prispevati za »kmečke šole«, niso pa povedali, zakaj se branijo. To hočemo povedati mi, brez ozira na levo ali desno. Ljudje vidijo, da že ljudska šola silno mnogo stane, koristi od nje pa niso v nikakem razmerju s stroški. Sedaj pa pride še »kmečka šola« in ljudje pravijo: »Da, vsaj je res dobra, ampak zakaj naj plačujemo še kmečko šolo posebej poleg ljudske šole? Zakaj ta ne stori svoje?« Tako govore ljudje in — prav imajo! Ta »boj za denar« za »kmečko šolo« se ne bo prej končal, dokler ne bo vse šolstvo na kmetih sistematično urejeno kot celota, t. j. dokler ne bo vsa ljudska šola — kmečka šola.

Dokler pa se to ne zgodi, bo pač treba poiskati denarne vire tam, kjer bo najmanj bolelo. Najmanj pa bo bolelo vse prizadete javne blagajne tedaj, če se sedanje ljudsko-šolsko učiteljstvo izpremeni polagoma v kmečko-šolsko, ki bo znalo vzgajati otroke od začetka pa do konca šolskega pouka. Z ozirom na današnje siromaštvo na kmetih bi bilo pač silno pretirano, da bi na kmečke hrbte nalagali poleg sedanjih bremen za današnjo ljudsko šolo še posebna nova bremena za »kmečko šolo«. Od učitelja ali učiteljice, ki hoče delovati na kmetih, bo treba pač zahtevati znanje kmečko-gospodarskih (gospodinjinskih) stvari kot učni predmet, ker dvojnega učiteljstva in stroškov za nje naše gospodarstvo ne prenese več. Nekaj bodo ljudje že še žrtvovali, že zaradi dobre stvari, bilo bi pa skrajno potrebno, da se med splošno šolsko upravo, samoupravo in občinami najde čim prej potreben sporazum.

Kjerkoli pa obstoji kmečko-nadaljevalna šola, tam pošiljajte vanjo svoje fante in dekleta! Kmečke šole pomenijo znaten napredek v naši kmečki izobrazbi in vse, kar nam pomaga naprej, čeprav le polagoma, je treba izkoristiti, da se ustvari čim trdnejši temelj za nadaljnje delo.

Žalostno poglavje.

Znano nam je vsem, da naša slovenska zemlja ne more preživljati vseh svojih otrok tako, kakor bi to bilo potrebno. Ponekod je zemlja pusta in malo rodi, drugod zopet je zemlja silno razdrobljena, tako da skromne kajžarije nikakor ne morejo preživljati številnih rodbin. Poleg teh je pa še mnogo drugih vzrokov, ki silijo ljudi z dežele, da se ali izseljujejo v tuje kraje, ali pa jih vsaj silijo z dežele v mesto iskat kruha in zaslужka.

Kako je z našimi izseljenci v Ameriki in drugod, to je poglavje zase. Danes si hočemo enkrat ogledati razmere, ki navadno čakajo uboge fante in dekleta z dežele, ki prihajajo za zaslužkom v naša mesta.

Kako je s fanti?

Fant si oskrbi pred svojim odhodom iz domače vasi pri županu svojo delavsko knjižico. Nekateri ne store niti tega, ker jim ni znano niti to, da se brez takega dokumenta težko daleč pride, ampak gredo v mesto kar na slepo srečo. Za svoje zadnje krajcarje si

preskrbi fant kakšno skromno prenočišče, če ga slučajno kakšen znan hlapec ne vzame pod streho v kakšen hlev, potem se pa začne tavanje po mestu. Fant tava po mestu dan na dan, postaja na raznih voglih, kjer se zbira brezposelni svet, navadno pa čaka zastoj. Dokler čuti pri sebi še kakšen novič, še nekako gre. Prav pogosto se pa zgodi, da pade v kremplje kakšnim lumpom, ki ga znajo prav pošteno izkoristiti, potem pa — ja, kaj in kam pa potem? Srečen je, če more še domov. Mnogi pa dobe opravka s policijo, kar je že bolj nerodno in neprijetno. Srečen je, kdor zadene terno in dobi kakšno delo. Delati mora seveda vsaj spočetka za vsak denar. Še Bog, če je. Potem ga pa začne navadno preganjati bridka usoda neizkušenega in nepoučenega delavca, ki živi od rok do ust.

Zakaj je tako?

To pride odtod, ker se za revne kmečke fante nihče ne briga in ker jih nihče ne pouči o razmerah v mestih in o razmerah na

delovnem trgu. Doma so reveži in nič ne bero, ker navadno še za kruh nimajo, kaj šele za časopise. Ko pride fant po delovno knjižico, mu jo dajo brez besedice pouka. Izobraženec na deželi pa navadno niti v sanjah v glavo ne pade, da bi take revne fante poučili o posredovalnicah za delo, potem o Delavski zbornici, o podporah za brezposelne, o raznih delavskih organizacijah, o bolniških blagajnah itd. Naša »inteligenca« na deželi večinoma niti sama teh stvari ne pozna, ali pa se zanje niti ne zmeni, ker je silno preobložena s težkim in napornim delom za razne gledališke predstave in podobne stvari, od katerih reven kmečki fant prav nič nima.

Kako je z dekletji?

Še težavnejši je položaj za siromašna kmečka dekleta, ki prihajajo v mesta s trebohom za kruhom.

Če ima taka revica kje kakšno znanko, še nekako gre. Navadno pa tudi znanke ne morejo dosti pomagati, ampak prepuščajo svoje tovarišice hočeš — nočeš mili ali nemili usodi, ker tudi časa nimajo, da bi se z njimi pečale. Takšno samečo dekle najde čez noč včasih zavetje pri kakšnih starejših ženskah, in velika sreča je, če najde zavetje pri poštenih ženskah. Teh je pa malo. Prav pogosto se zgodi, da take starke poženejo mladi in nezkušeni podeželski cvet naravnost »na ulico« — no, vsaj veste kam. Posledica: Bolezen — bolnišnica — policija — »šub«.

O takih nevarnostih kmečko dekle doma ne izve nikdar nič. Nekaj je temu vzrok napačna sramežljivost, največ pa brezbriznost onih, ki »delajo za narod«. Ko se oglasi dekle za poselsko knjižico, ne izve nič, v šoli nič, v cerkvi ali pred cerkvi nič — ali je potem čudno, če takšno nezkušeno in nepoučeno revo lahko vsak mestni pobalin spelje, kamor jo hoče?

Če pa kmečka revica slučajno najde kje kakšno službo, se začne zanjo drugo poglavje življenjskega križevega pota.

Mi nimamo namreč še dandanes, kljub vsi naši »socialnosti«, prav nobenega modernega poselskega reda. Poselski red sicer imamo, toda ta je tako zastarel, da dopušča delodajalcem največje izkoriščanje. Nešteto je slučajev, da mora dekla vstajati že ob štirih zjutraj, do počitka pa pride komaj o polnoči. Hrano dobivajo dekleta, kakor pač je. So ponekod človeške rodbine, to je res, še več pa je takih, ki bi zaslužile po par let zapora zaradi trpinčenja poslov. Plače so popolnoma neurejene. Nam so znani slučaji, ki kar vpijejo — po gajzli, pa ne za dekle! In za vse te stvari se nihče ne zmeni!

Dunajska občina ima moderni poselski red, ki točno in jasno določa poselske pravice in minimalne plače za vse vrste poslov, moških in ženskih. Več dá lahko vsak, ampak to, kar je v poselskem redu določeno, mora vsak plačati, ali pa ima opraviti z advokatom ali pa s sodiščem. Pri nas tega ni!

Koliko je pri nas poslov, ki bi vedeli, da »gospa« ne sme poslom dajati starih cunj za visoko ceno namesto izgovorjenega plačila v denarju. In koliko je poslov, ki bi se sploh upali nastopati proti »milostivim« tudi pred sodiščem in celo s pomočjo advokata? Vsaj se k advokatu niti ne upajo!

Lepa naloga.

Tem revnim in nepoučenim kmečkim ljudem moramo priskočiti na pomoč tudi mi po svojih skromnih močeh. Tudi ti reveži so ljudje in kri od naše kmečke krvi. Čeprav jim ne moremo pomagati z denarjem, ker ga žalibog nimamo, zato pa jim lahko pomagamo s poukom in z nasveti.

Mi imamo prav lepo organizacijo »Društvo kmečkih fantov in deklet«. To so kulturna društva. Najvažnejši del vsake kulture pa je pouk in človečnost in skrb za one, za katere se na vsem božjem svetu nihče ne briga.

Tedenski koledar.

- 7. julija, nedelja: Vičbald.
- 8. julija, ponedeljek: Kilijan.
- 9. julija, torek: Anatolija.
- 10. julija, sredo: Amalija.
- 11. julija, četrtek: Pij I.
- 12. julija, petek: Mohor in F.
- 13. julija, sobota: Margareta.

Sejmi.

- 8. julija: Polšnik, Slanči vrh, Trava, Građač, Pišce, Lemberg, Sv. Jur v Svečini, Breg pri Ptuj.
- 9. julija: Tirna, Ljutomer, Kamnik.
- 10. jul.: Dobava, Poljčane, Pucenci.
- 11. julija: Žužemberk.
- 12. julija: Horjul, Planina, Kranj, Zgor. Tuhinj, Jagnenca, Rogatec, Šoštanj, Sv. Marjeta v Slovenskih goricah, Planica.
- 13. julija: Brezovo, Boštanj, Trebnje, Stari log, Koprivnica, Loče.

Valute.

Dati moramo za:

	Din
1 nem. marko	13-56
1 švic. frank	10-94
1 avstr. šiling	8—
1 angl. funt	276-20
1 amer. dolar	56-84
1 franc. frank	2-22
1 čsl. krono	1-68
1 ital. liro	2-98

„Naš zakon je srečen,“

pravi mlada gospa Mica. „Zmeraj imam časa za svojega moža, tudi ko se pere perilo. Jed je vedno ob času gotova, ker RADION pere perilo sam.“

Varuje perilo!

Važna naloga naših kulturnih društev naj bo torej, da se pobrigajo z vso skrbjo baš za one siromake, ki zapuščajo svoje rodne domove, da jih po možnosti vsaj pred njihovim odhodom primerno pouče o vsem, kar jim je potrebno v mestu. Mi s svoje strani pa bomo storili vse, da bomo v našem listu opozarjali na vse stvari, ki so takim revežem potrebne.

Koristno za vsako hišo
po znižanih cenah

kakor: rokavice, nogavice, lepne robe, kravate, fino damske, moške in stroške triko-perilo, dišeče mila, terbiice, šipke, potreščine za šivilje, krojače, tapetnike, Oke, čevljarje in sedlarje tudi.
JOSIP PETELINC, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika za vođe.

»KMETIJSKA MATICA«

VSEM POVERJENIKOM KMETIJSKE MATICE.

Gospode poverjenike obveščamo, da je uprava Kmetijske Matice sklenila pokloniti svojim marljivim poverjenikom novo darilce, ki obstoja v tem, da dobi vsak poverjenik, ki nabere poleg sebe vsaj še 10 članov - naročnikov, knjige Kmetijske Matice za svojo osebo popolnoma zastoj. — Prosimo vse gg. poverjenike, naj se z nabiranjem naročnikov požurijo, da bomo v stanu določiti višino naklade. Obenem prosimo vse one tovariše, ki bi bili pripravljene prevzeti poverjeništvu Kmetijske Matice, naj javijo svoj naslov Kmetijski Matici v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. — Komur je napredek in blagostanje našega kmetijskega ljudstva pri srcu, se bo našemu pozivu takoj odzval in s pridobivanjem čim večjega števila naročnikov dokazal, da je mož na svojem mestu!

Za naše Posavje.

Onesnažena Sava. — Škoda, ki jo delajo kmetom na Posavju odpadki iz rudnikov v Trbovljah. — Odločen nastop Hrvatov proti Trboveljski družbi.

Že več let se množe pritožbe kmetov, ki imajo svoja zemljišča ob Savi od Trbovelj dalje proti Zagrebu, da jim premogov prah, ki ga odnaša Sava iz rudniškega ozemlja, dela velikansko škodo. Vse pritožbe pa menda niso nič zalegle. Zakaj — to, recimo zaradi lepšega, nam ni znano.

Nedavno pa je objavil zagrebški »Jutarnji list« obširen članek o tej zadevi in sicer na podlagi strokovnega poročila, ki ga je izdelal po naročilu Združenja inženjerjev in arhitektov zagrebški inženjer g. Domačnović. Iz tega članka, oziroma poročila, posnemamo sledeče:

»Premog, kopljejo v Trbovljah in v sosednjih rudnikih že nad 50 let. Vsi ti rudniki so last Trboveljske premogokopne družbe v Ljubljani. Nekdaj so kopali premog na priprost način in v mali meri, pa se zato onesnaženje Save ni niti poznalo. Kolikor bolj je pa napredovala produkcija, toliko bolj je postajala Sava umazana, posebno še potem, ko so vpeljali za čiščenje premoga »separacijo«. Iz separacije v Trbovljah se izcedi na minuto 8 do 16 kubičnih metrov umazane vode.

Proti onesnaženju vode so se že l. 1910 pritožili ribiči, ki jim je Trboveljska družba res dovolila 1600 kron odškodnine oziroma pomoči za obnovo ribarstva. Od takrat naprej pa pritožbe niso prenehale.

Pritožbe ugotavljajo, da v Savi nihče od Trbovelj pa tja doli do Žitnjaka (torej okoli 200 kilometrov daleč) ne more več napajati živine v nečisti vodi, da premogov prah onesnaži pesek, ki je potreben za stavbe, da se ta prah ob povodnjih raznese na sosednja polja, kjer zamori ali vsaj ovira vso rast, da nečista voda zamori vse ribe, da je Sava neporabna za industrijske svrhe, da se v Savi ni več mogoče kopati in ne prati in da vsa kopališča ob Savi izgubljajo svoje goste.

Na vse pritožbe so oblasti v Sloveniji naložile rudniku dolžnost, da napravi v vseh rudnikih čistilnice za vodo iz separatorjev. Take čistilnice so napravili res v Laškem in v Rajhenburgu, ne pa v Trbovljah. V Trbovljah so sicer tudi napravili čistilnico, ki je pa mnogo premajhna.

Zanimivo je, da je v Trbovljah že l. 1923 inženjer Lavrenčič zgradil čistilnico, kjer je pridobil po 2 vagona premoga na dan. Ko pa je Trboveljska družba videla, da ji dela inž. Lavrenčič konkurencijo pri prodaji premoga, je čistilnico odkupila baje za 1 milijon dinarjev, potem pa je obrat ustavila, tako da umazana voda dalje teče v Savo. Družba pravi, da se ji pridobivanje premoga v čistilnici ne izplača, še manj pa izdelava briketov iz premogovega prahu.

Trboveljska družba producira dnevno okoli 500 vagonov premoga. Pri toliki produkciji bi se dalo v čistilnicah lahko naloviti na dan po 10—15 vagonov premoga in zato ni dvoma, da bi se naprava čistilnic družbi sijajno izplačala.

Nato našteva poročilo strokovna mnenja o neuporabnosti umazanega savskega peska za stavbarstvo in nadaljuje:

»Res je, da dajejo trboveljski rudniki narodnemu gospodarstvu po 500 vagonov premoga na dan, kar je vredno 1 milijon dinarjev. Res je tudi, da zaposluje 8000 delavcev in da plača letno 35 milijonov dinarjev davka.

Ravno tako pa je tudi res, da splava po vodi na dan 10 do 15 vagonov premoga, ki bi se ga dalo vsega poloviti. To znaša 7 do 10 milijonov dinarjev škode na leto. Res je dalje, da potrebuje Zagreb okoli 300.000 kubičnih metrov dobrega peska na leto, ki ga mora plačevati po 25 Din za meter dražje kakor pa bi veljal savski pesek. To je zopet zgube za 7 milijonov dinarjev na leto. Res je dalje, da pokvari nečista Sava na leto po 20 oralov dobre in rodovitne zemlje — tu je zopet škode za 2 milijona dinarjev na leto. Kje pa je škoda, ki jo napravljajo povodnji, ker se struga Save zasipava? In izguba zaradi propadanja ribolovov? Trudni ljudje se ne morejo v vročini okopati v čisti vodi in že urejena kopališča ob Savi in v Zagrebu propadajo.

Zato pa se mora to važno vprašanje, o čemur bo v kratkem izreklo svojo odločitev ministrstvo za kmetijstvo, čim prej rešiti in priziv Trboveljske družbe od 25. junija leta 1926. proti odločbi velikega župana ljubljanske oblasti od 12. junija l. 1926. je treba kot neosnovan odbiti.

Končno pripominjamo, nadaljuje »Jutarnji list«, da se mora zagrebška občina, ki se je to vprašanje v prvi vrsti tiče, z vso silo zavzeti za to, da se prepreči vsa škoda, ki jo prizadeva nečista Sava Zagrebu in okolici.

Mnenju zagrebškega »Jutarnjega lista« se pridružujemo tudi mi v polnem obsegu v interesu naših kmetov na Posavju. Čudimo se le, kako je mogla ta zadeva tako dolgo počivati v varnih predalih ministrstva za časa bivših vlad.

Pa potrpiamo — saj pravi narodna pesem »kar ni, se še lahko zgodi«. Mi pa smo prepričani, da bodo danes javni interesi velikega dela Slovenije in Hrvaške z Zagrebom vred močnejši kakor pa privatni interesi Trboveljske premogokopne družbe.

• • •

Kam gre denar?

O Sloveniji trde mnogi, da je bogata dežela, večina tistih pa, ki v Sloveniji živijo, pa pravi, da je v Sloveniji sama beračija. Kaj je res?

Dežela Slovenija je brez dvoma vsaj premožna, če že ni bogata. Naravni zakladi, ki jih krije v sebi slovenska zemlja, so veliki. Že to, kar vidimo danes, je jako lepo, še več pa utegne biti tega, kar še zemlja krije v sebi, ne da bi mi vedeli za to.

Poglejmo le bogate naše gozdove. Danes so sicer že bolj izsekani, ampak to se počasi obraste. Potem imamo tu bogata ležišča rud, zlasti premoga. Potem svinec, cink itd. Bogastvo naših vodnih sil pa je naravnost ne-

precenljivo. Kljub vsemu temu bogastvu pa vlada na deželi revščina in pomanjkanje!

To prihaja od tod, ker se večina bogastva, ki ga krije v sebi slovenska zemlja, nahaja v tujih rokah. Le nekaj primerov:

Trboveljska premogokopna družba, ki izkorišča večino premogovnikov v Sloveniji, je delniška družba. Večino delnic pa imajo tujci, in tem pošlje družba vsako leto iz naše dežele 30 milijonov dinarjev (družba ima 1 milijon delnic, za vsako delnico pa znaša letni dobiček 30 dinarjev).

Elektrarna na Fali je veliko podjetje, ki preskrbuje z elektriko velik del mariborske oblasti in sega že tudi na sosednjo Hrvaško. Čisti dobiček roma vsako leto v Švico, ker so lastniki podjetja Švicarji.

Kranjska industrijska družba na Jesenicah na Gorenjskem topi železo. V plavžih delajo slovenski delavci, čisti dobiček pa roma na Dunaj in v Italijo, ker imajo večino delnic v rokah Italijani.

V Kranju imamo velike tekstilne tvornice. Lastniki so Čehi.

Tako bi lahko naštevali podjetje za podjetjem, a pri vsakem lahko ugotovimo, da ni v naših rokah, kar pomeni z drugimi besedami, da roma ogromna večina čistega dobička od naših naravnih zakladov v tujino. Slovenski ljudje imajo pač čast, da v teh podjetjih delajo, kar smatrajo nekateri seveda za veliko dobroto in vzvišeno milost, toda to, kar slovenski delavec pri-dela v pravem pomenu besede, torej čisti dobiček, to pojedjo drugi!

Zato pa naj nam naši »narodni gospodarji« nikar več ne pojejo pesmic o slovenski industriji. Če sedita v kakšnem upravnem odboru ene ali druge delniške družbe kakšna dva Slovenca, res po milosti dunajske gospode, zato industrija še ni slovenska. Mi govorimo lahko le o industriji v Sloveniji, toda ta je vsa v tujih rokah. Ta tuja industrija pa odpošlje svojim gospodarjem v tujino na leto gotovo nad 200 milijonov dinarjev. To je pa znesek, ki se že pozna.

Kaj bi mi lahko naredili, če bi ostajal ta denar pri nas doma!

Važno priznanje.

V svoji važni poslanici, ki so jo prebrali nedavno na kongresu čeških kmečkih organizacij, je rekel odlični voditelj čeških kmetov dr. Švehla med drugim tudi to, da bodo obstojale v kratkem na Češkem samo tri politične skupine: Agrarci (kmečka stranka), klerikaleci in socialisti.

Te besede in pa sijajno uspeli kmečki kongres sploh so izzvale na Češkem silno pozornost. Pred silno kmečko organizacijo na Češkem imajo dandanes vse češke stranke velik rešpekt in zato sklicuje stranka za stranko vsaka svoj kongres, da zavzame svoje stališče napram mogočno se razvijajoči kmečki organizaciji.

Tudi češki narodni socialisti so sklicali na Binkošti kongres svoje stranke v slovečem kopališču Pištijan na Slovaškem. Kongresu je poslal svojo poslanico tudi češki minister za vnanje zadeve dr. Beneš, ki je eden najodličnejših članov stranke.

V svoji poslanici pravi dr. Beneš med drugim:

»Uspešen je lahko samo tak političen pokret, ki vodi svojo politiko v ljudno. Naš ideal mora biti politično življenje v zapadni Evropi. To bo obdržalo na vrhuncu našo demokracijo, pa tudi našo državo. Demokracija brez politično izobražene ljudske mase ni mogoča, ker se sicer izvrže v oligarhijo (vlada nekaterih oseb), ali pa v despotizem (vlada ene same osebe).

Vsaka stroka narodnega življenja je ozko zvezana z drugo. Ni mogoča industrija brez kmetijstva, ni producentov brez konzumentov, ni delavcev brez kmetov. Zato se v državi ne more vladati na korist samo enega stanu.

Iz Besed dr. Beneša jasno odseva vpliv Švehlove poslanice češkemu kmetom. Moč in pomen kmetov mora rad ali nerad priznati tudi narodni socialist dr. Beneš.

Apel na Macdonalda.

Tirolski Nemci so poslali brzojav angleškemu ministrskemu predsedniku Macdonaldu, v katerem se mu zahvaljujejo, da se je zavzel za zatiranje Nemcev od strani Italijanov. Brzojav se glasi: Narod na Tirolskem Vam izreka svojo veliko zahvalo za Vaše izjave o perečem vprašanju narodnih manjšin, posebno kar se tiče potlačenih Nemcev v Južnem Tirolskem in Vas prosimo, da še v naprej propagirate mirno sožitje med narodi. — Brzojav so podpisali voditelji političnih strank.

DOPISI.

Medvode. Mnogo je še potrebnega dela v naši občini. Kar se je že v jeseni govorilo glede znižanja klancev in naprave mostov, bi bilo nujno potrebno izvršiti. Kmetstvo ljudstvo bi moralo organizirati skupno prodajo kmet-
skih pridlekov. Na ta način bi izkupili mnogo več in trud in delo bi bilo vsaj delno poplačano.

Krška vas. Tombola prostovoljnega gasilnega društva v Krški vasi se bo vršila dne 14. julija t. l.

Ljutomer. »Sokolsko društvo« ima svoj javni nastop v nedeljo dne 7. julija. Prosimo sosedna društva, naj se ozirajo na ta datum ter vabimo narodno čuteče občinstvo Murskega polja in Ljutomerskih gor, naj se v velikem številu udeleži nastopa domačega društva. Po telovadnem nastopu pristna prleška veselica z običajnimi in neobičajnimi atrakcijami.

Sovodenj. Tukajšnje društvo kmetov fantov in deklet priredi dne 14. julija t. l. ob 4. uri popoldne »Tekmo koscev«. S to priveditvijo hočemo pokazati našo stanovsko zavvednost. Vsi, ki se zanimajo za ta naš kulturni pokret, se vlnudno vabijo. — Strela. Dne 25. junija na večer je udarila strela v hlev g. Bogataja p. d. Spalovničarja. Strela je ubila dva vola in dve kravi. Hlev je zgorel do tal z vsemi stroji in poljedelskim orodjem vred. V tem okolišju je udarila strela na več krajih v zemljo.

Žalec v Savinjski dolini, dne 30. junija 1929. Obdelovanje hmeljskih nasadov se bliža svojemu koncu. Njih stanje je v obče zadovoljivo. Rastlina je povsem zdrava in le neznaten del poznega hmelja je okužen po peronospori, ki je na srednjepoznem hmelju ni najti. Trte so večinoma dorastle do višine drog, oziroma žičnega ogrodja in se na zgodaj obrezovanih raslinah že vidijo prvi cvetni nastavki. — Društveno vodstvo.

Prostovoljno gasilno društvo Golo priredi v nedeljo dne 14. julija veliko slovesnost blagoslovitve nove brizgalne, združeno z vrtno veselico, ki se vrši pri Josipu Ponikvarju na Sp. Golem. Ob 1. uri bo blagoslovitev nove brizgalne in ob 2. uri pričetek vrtno veselice s sodelovanjem godbe. Vsi prispevki so namenjeni za kritje stroškov brizgalne in za napravo novih cevi.

NOVICE.

Proračun ljubljanske občine je finančno ministrstvo zavrnilo. Pretekli teden je občinski svet znižal proračun za 5 milijonov dinarjev, kakor je ministrstvo zahtevalo.

Plačala država. Beograjska občina je najela pri finančni skupini Blair 160 milijonov dinarjev posojila, katero bi moralo biti vrnjeno do 25. junija 1929. Država, ki je prevzela za to posojilo vse obveze, ga je tudi plačala, kakor poročajo zagrebški časopisi.

Gasilska slavnost v Ljubljani. Na sv. Petra in Pavla je ljubljansko prostovoljno gasilno društvo z veliko paradno in svečanostjo proslavilo blagoslovitev nove avto-motorne brizgalne. Blagoslovitev je izvršil stolni kanonik g. dr. Opeka. Slovesnosti so prisostvovali starosta Jugoslovanske gasilske zveze g. Josip Turk ter zastopniki vojske in civilnih oblasti.

Agrarni zakon. Beograjsko časopisje je poročalo pretekli teden, da se je vršila seja vlade, na kateri je poročal kmetijski minister g. dr. Frangeš o končnem zakonu o agrarni reformi. O vsebini zakona listi niso ničesar poročali.

Zadružna Zveza v Celju je imela svoj letni občni zbor v petek dne 21. junija. Po poslovnem poročilu, ki ga je podal tajnik g. Smodiš, je bilo izvoljeno novo načelstvo in nadzorstvo, ki je sestavljeno tako-le: Franjo Roblek, Žalec, kot predsednik; Franjo Pikel, Žalec, kot I. podpredsednik; dr. Josip Zdolšek, Brežice, II. podpredsednik; potem dr. Leopold Boštjančič, Maribor; dr. Ernest Kallan, Celje; Ljudevit Plavšak, Št. Jurij ob Taboru; Franjo Mlinarič, Središče; dr. Franjo Šalamun, Ptuj; Vilko Senica, Žalec, in Ivan Vizovisek, Žalec, kot udje načelstva. V nadzorstvo pa: dr. Milan Gorišek, Sv. Lenart v Slov. goricah, kot predsednik; Matija Goričar, Mozirje, kot podpredsednik; Ferdo Poljšak, Zagorje; Josip Vester, Vitanje; dr. Anton Prus, Konjice; mag. Franjo Poljak, Radinci; Anton Koder, notar, Murska Sobota; Ivan Lavrič, Loški potok; Srečko Pečar, Št. Pavel pri Preboldu, in Srečko Robič, Limbuš, kot člani nadzorstva.

Človeško življenje obstoji iz samih malih priložnosti, ki naj bodo kar najbolj ugodne. — Vsaka poedina bo za Vas lepša, če se ne mučite. — Za pranje vzemite torej Schiechtov »Radion«.

Srednje kmetijsko gospodarsko šolo bosta ustanovili prihodnje šolsko leto mostarska oblast in mostarska mestna občina. Učni predmeti bodo sestavljeni tako, da se prilagode panogam kmetijskega gospodarstva v Bosni in Hercegovini.

Smrtna nesreča motociklista. V nedeljo zvečer sta trčila skupaj blizu železniškega prehoda pri Lescah g. Sartori iz Lesc in neki avtomobil. Motociklist se je smrtno ponesrečil in je že med vožnjo v Ljubljano na brzovlaku umrl, ko so ga hoteli prepeljati v bolnico.

Žrtev strele. Ko se je vračal sredi nevihte domov, je strela ubila Rudolfa Avbelja iz Št. Janža. Ob času istega neurja je udarila strela v hišo Janeza Oblaka iz vasi Bransko pri Št. Janžu. Hipoma je bila vsa hiša v ognju. Do tal je pogorela hiša in gospodarsko poslopje.

Ljudsko šolstvo v ljubljanski oblasti. Po uradnih podatkih je bilo v ljubljanski oblasti 30. junija 1928. leta 445 ljudskih šol, od tega 9 zasebnih. Vsega skupaj je bilo 1621 razredov. Učiteljc je bilo 1220, učiteljev 705. Šolo je obiskovalo 70.000 otrok.

Smrtna nesreča kolesarja. Ivan Gruden iz Gomišča pri Grosupljem je bil uslužben pri tvrdki z barvami Stane Dergane. V nedeljo 23. junija se je Gruden peljal s kolesom v Turjak. Ko se je ob desetih zvečer vračal domov je pri Pijavi gorici s kolesom spodrsnil in priletel v obcestni kamen z glavo, tako da si je prebil lobanjo in obležal na mestu mrtev.

V Španiji vrnjena ustavnost. Španski diktator Primo de Rivera je izjavil, da bo že letos na jesen vrnil državi ustavnost, tako da bo že drugo leto prišla na krmilo parlamentarna vlada.

Hudi študenti. Profesorji državne gimnazije v Krotošinu so imeli zaključno letno konferenco. Med konferenco so vrgli dijaki v konferenčno sobo bombo, ki k sreči ni napravila prevelike škode, niti zahtevala kakih človeških žrtev.

Zločin policijskega nadzornika. Mariborska policija je zasledovala svojega policijskega nadzornika, ki je te dni neznanokam pobegnil. Imenovani je bil od večih staršev ovaden, da je njihove hčerke v starosti od 9 do 11 let zvaljal z bonboni na dom ter jih nato oskrnil. Ovadbe pa menda niso odgovarjale resnici. — V četrtek, dne 27. junija so ga našli obešenega na Meljskem hribu pri Mariboru.

PODLISTEK

Peter Rosegger:

Drvarjeva koč.

(Po naše pripoveduje Ivan Albrecht.)

(Nadaljevanje.)

Ko sta bila otroka oblečena — Julkica je smela danes obleči novo lodnasto jopico, ki jo je bila dobila od botre z vasi — nista niti dočakala močnika, tako se jima je mudilo venkaj v snežni, mrzli dan. Deček je hotel vzeti očetov cepin, ker je bil koničast, in z njim risati vse mogoče v drobni sneg, toda ta je bil že na vse zgodaj izginil z očetom daleč tja v les, kjer je dal letos baron posekati gozd in je imel na delu trideset drvarjev. To je bilo resnična radost za otroka, ko so se tako čisto in lepo odtiskovale v mehki sneg njune stopinjice in prsti in ko sta iz snega lahko oblikovala vsakojake močice ter jih postavljala na klop, kjer je sicer tako rad sedeval oče. Mnogo zabave je bilo z velikimi kosminkami, ki so počasi plesale okrog temnih jelk. Julkica je komaj pričakala, da so se prizibale doli. Lovila jih je z rokami ali pa tudi nastavljala obraz tako, da so mrzli čudežni lističi lahko padali na njena topla rdeča lica, dokler ni rekla stara mati, da to

ni zdravo. »Te drobljančke moraš imeti v čišlih, dete,« je rekla potlej, »to so pisemčka, ki jih piše ljubi Bog v nebesih in jih pusti padati k ljudem, da bi ne pozabili nanj!«

To se je seveda zdelo dekletcu tako čudovito in ljubo, da je brž šlo povedat Anžku. Ta je ujel prav posebno veliko kosminko, da bi pošteno preiskal, kaj je napisano na njej. Snežinka pa se mu je raztopila na dlani in je imel le svetlo kapljo vode.

Ko je mati opoldne zakurila in se je dvigal čez streho kočice moder dim, je bila Julkica takih misli, da to pravzaprav ne gre, ker bodo vendar nebeška pisemca počrnela.

Sneg je naletaval in naletaval in otroka sta bila že vsa mokra, ko ju je babica spravila v koč. Še njo samo je mrazilo in je prosila ženko, naj ji danes prinese močnik kar na zapečnik.

Po jedi, ko je bila ženka z delom v hlevu in kuhinji gotova, je prinesla otep slame in sveženj protja v sobo. Iz tega je pletla košarice za orodje, šivanje, pletenje in za kruh, ki jih je znala izdelovati prav lično in spretno. To je bil njen zaslužek čez zimo. Daleč tam zunaj, kjer se nehajo visoke gore in teče Murica, rasto vrbe. Kadar je prihajal Matevž iz »drvošca«, ji je vselej prinesel po sveženj protja s seboj.

Deca je morala krojiti vitre. Deklica se je poskusila včas tudi v pletenju, vendar se

je vedno vse preveč gugalo, ker so bili njeni prsti še preslabotni. Anžek se je bil spravil nad staro mater. Pripovedovala naj bi spet pravljice ali karkoli. Znala je to tako lepo, da se je človek ni kar nič naveličal poslušati. Otroka sta tu in tam završnila ali se včasih celo jela bati.

Stara mati je vedela o stvareh, ki so se pripetile tod okoli.

O življenju tam zunaj, o tem pač ni vedela nič. Preživela je vse življenje v tem dolu in ni prišla nikdar dalje nego na vas in doli v cerkev. Samo enkrat, ko je bila še mlada in je bila v Z. nova maša, je bila s svojim možem tam. To je bilo tako daleč, da sta morala spotoma enkrat prenočiti pri tujih ljudeh. Sicer ni videla stara mati nič sveta in je menila, da bržkone tudi ni nikjer tako prijetno in lepo nego doma v malem dolu kraj visokih gora. — Bojda je njen oče postavil to malo koč pred grapo, da so jo njene pečine varovale pred vetrom in neurjem. Preživljal pa se je s kopanjem korenin. Po njegovi smrti je dobila kočico ona in se je omožila z mladim človekom, ki je večkrat prihajal semkaj, nabiral vsakovrstne zelj in pripravljaj iz mravljišč »gozdno kadilo«. S tem je krošnjarij. Opravljaj je ta posel skoz in skoz do smrti. Minilo je že nekaj let, odkar so ga bili odnesli iz koč. Tedaj je prevzel gospodarstvo Matevž, njegov edinec.

Dolarje bi rada. V okolici Kranja se potepa in po malem kraje Leopoldina Eržen, 50 let stara postopačka. Tuhtala je in študirala dolgo časa, kako bi prišla do denarja, ter je končno pogruntala imenitno sleparijo. Preskrbela si je troje praznih pol, opremljenih s štampiljkami okrajnega sodišča v Kranju, ter na eno od njih napisala poziv za dvig 59.000 dolarjev pri Jadranski-Podunavski banki v Ljubljani, katere je podedovala po Antonu Kosmaču, svojemu zaročencu, ki je v Ameriki umrl. Na drugo polo je pa napisala poziv za 30.000 dolarjev. Tako izpolnjene pole je izročila Peterju Ropertu iz Srednje vasi pri Kranju in se skupno odpeljala v Ljubljano. Ropert je res pokazal listine uradniku banke, toda mesto izročitve denarja je izročil uradnik navnega fanta policaju v nadaljnje uradovanje.

Dosledni bratje. Na debrecinskem pokopališču na Ogrskem se je obesil radi nesrečne ljubezni narednik Franjo Wagner. On je četrty brat, ki je končal na isti način svoje življenje, kakor njegovi trije starejši bratje. Pred dvema leti sta se obesila dva, a preteklo leto en brat, vsi na pokopališču na železen nagrobni križ.

Voda vdrla v rudniški rov. V japonski premogovnik Kiušin je vdrla voda in zadušila 48 rudarjev. Tudi reševalni oddelek je utonil.

Pogrešani prekomorski letalci. Pretekli teden sta hotela preleteti dva španska letalca Atlantski ocean. Sredi med Evropo in Ameriko pa je aeroplan brez sledu izginil. Domnevajo, da se je pripetila nesreča in da sta letalca utonila.

Spajanje poljskih kmetijskih strank. Na Poljskem obstoje in so posebej organizirane tri kmetijske stranke. Te dni so poslanski klubi vseh treh kmetijskih strank sprejeli resolucijo, v kateri pozivajo na spajanje v eno enotno močno kmetijsko stranko za celo Poljsko.

Spekulanti z žitom Ko kmet pospravi žito, že se pri njem oglašajo trgovci, ki od njega za mal denar pokupijo žito. Ti trgovci pa žita ne prodajo takoj, ampak ga shranijo, da ga spomladi dražje prodajo. Tako nič ne delajo, ali glavni zaslužek imajo navadno oni. No letos so se ti spekulanti temeljito spekli. Spomladi je cena žitu skoraj za eno tretjino padla, tako da so nekateri zgubili vse svoje premoženje. Enkrat eden, enkrat drugi.

Matevž se pa ni več pečal s koreninami in zelmí. Iztrebil je košček gozda, kjer je zdaj raslo žito in krompir. Ob potoku, kjer se je bohotilo brinje in šipkovje, je posekal to grmovje in ga na mestu sežgal, da je z ognjem zatrl tudi korenine. Nato je prekopal črno zemljo in jo zasejal s travnim in zeliščnim semenjem, da je v dveh letih rasla že čevljev visoka krma. Zdaj mu ni bilo več treba koz puščati v gozd in ju ne več izpostavljati nevarnostim, ki so jima pretile od lovcev, divjih živali in prepadov.

Ko je Matevž videl, da njegovo gospodarstvo uspeva, se je oženil z ubogim dekletom iz M. Mlada gospodinja je uredila še zelenjadni vrt in tako očedila kočico, da je bilo kar veselje.

Pa ti pride nekega dne grajski logar v dol, si vse to ogleda in vpraša Matevža, kdo mu je neki dovolil gospodariti tu na tujem gruntu. Gozd in dol in vse je last barona S. Koča stoji tu samo zbog njegove potrpežljivosti. Če hoče Matevž ta svet obdelovati, nima sicer baron nič proti temu, samo zavezati se mora, da bo robotal v grajskih šumah. Na to je moral Matevž pristati, sicer bi mu bili vse vzeli in razdejali.

Ker so rabili zunaj tam ob Murici, kjer je imel baron tovarne, mnogo oglja, je najemal lastnik gozda drvarje in jih pošiljal z nabrušenimi sekirami vsúme po planini.

Egiptovski kralj Fuad potuje že cel mesec po Evropi. Obiskal je vsa glavna mesta in prispel pretekli teden v Prago, kjer ga je sprejel predsednik republike g. Tomaž Masaryk.

Advokat Dr. Janže Novak

sprejema stranke
v Ljubljani
Tavčarjeva (Sodna) ulica 3
(pritličje).

Jadransko morje naj zgine! Nemški inženir Sörgel je naredil načrt, ki po svoji drznosti prekaša vse dosedanje. Po tem načrtu bi izginilo Jadransko morje in tudi del Sredozemskega. Učenjaki trdijo, da je Sredozemsko morje nastalo vsled raztopitve ogromnih ledenih mas v Severnem morju. Pred kakimi 50.000 leti je ta ogromna vodna množina predrla ožino Gibraltar in poplavlila zemljo, kjer se nahaja danes Sredozemsko morje. Načrt predvideva tri jezove in sicer v gibraltarski ožini, pri Carigradu in pri Suezu. Jez pri Gibraltarju bi bil širok 50 m. Tako bi bilo morje zaprto in ne bi dobivalo več vode iz drugih morij in bi počasi izhlapele, zakaj vse reke, ki se izlivajo v to morje, ne bi mogle nadomestiti izhlapele vode. Ako bi se ta načrt uresničil, bi skoraj gotovo nastala vojna med Jugoslavijo in Italijo za novonastalo suho zemljo. Jugoslavija bi po tem načrtu sploh ne imela morja.

General Avarescu poziva kmetijsko vlado, da odstopi! General Avarescu prinaša v svojem glasilu uvodni članek, v katerem izvaja, da se Rumunija nahaja v težki gospodarski krizi, zato poziva kmetijsko stranko, da odstopi in napravi mesto novi narodni vladi, v kateri naj bi bili zastopniki vseh strank. (Op. ured. Znano je, da je privedla Rumunsko v tako težko stanje liberalna vlada, ki ni imela in tudi nima nobene zaslombe v narodu. Pri zadnjih volitvah je zmagala z velikansko večino kmetijska stranka, ki je tudi prevzela vlado.)

Tako je tudi Matevž dobil delo na trebežu in prejemal dnino. Zdaj ni bil več primoran, da bi ostajal doma pri stari svoji materi, ker je njo in gospodarstvo oskrbovala pridna ženka. Ljudem doma se je storilo prav inako, kadar so mislili na očeta, ki v potu svojega obraza in v smrtni nevarnosti ob slabi hrani vse dolge dni gara in se žrtvuje za bore groše, da jih nosi svoji domačiji, pa za dobro bogataša, ki s pritrgljaji delavčevega zaslužka krmi svoje pse.

Ženka je tožno zrla venkaj v snežni popoldanski metež. Popustila je pletenje pa pletla in tkala misli v zimo, v ta žalostni čas, ki se je letos tako dolgo obotavljal in je le prišel.

»Na kaj pa neki mislite, mati? Ali mislite, da je zima le veliko lepša od poletja?« Zamišljena žena ni dala dečku, ki je tako vprašal, nobenega odgovora. Šla je, da podloži stari materi slamnato vzglavnico pod glavo, ker je bila zaspala na klopi za pečjo.

Zdaj sta morala biti otroka tiho ko dve miški. Po prstih sta se splazila v vežo, kjer sta spet smela govoriti na glas in se šaliti.

Drugi dan je obležala stara mati v postelji. Prehladila se je bila nekaj malega, pa ji ni bilo dobro. Bila pa je še prav vedra in je zabava mala dva, ki zdaj nikakor nista mogla več venkaj. Snega je namreč padlo že dokaj na visoko.

V Mehiki je prišlo do popolne sprave med državo in cerkvijo. Duhovništvo je zadovoljno s položajem, ki mu je odrejeno po ustavi.

Od pastirja do milijarderja. Topot ne gre za Forda, niti za Rotschilda, ampak za pastirčka iz Dalmacije Mihanoviča, ki se je kot 18-letni deček preselil v Argentinijo. Priden in delaven se je izogibal pijači in slabi družini. Zraven pa je imel še srečo, oženil se je z bogato vdovo in priženil poleg nekaj premoženja v denarju še eno ladjo. Začel je prevažati in graditi ladje eno za drugo, tako da je naraslo njegovo brodovje na 800 ladij in je bilo eno največjih na svetu, a gotovo največja pomorska sila v Južni Ameriki. Pozneje je spremenil svoje podjetje v delniško družbo in je 25% prepustil Angležem. V Buenos Airesu je imel 20 palač, 12.000 km² zemlje v Argentiniji, torej več kot prejšnja kranjska dežela in tudi ogromna posestva v Paragvaju. Odlikovanja je imel od avstrijskega cesarja in tudi naslov baron, dalje od italijanskega, ruskega, angleškega in japonskega cesarja, toda kljub temu je ostal zaveden Hrvat in je v svojem podjetju imel zaposlenih na tisoče Hrvatov.

ZA SMEH.

Slišal sem, da je tvoja tašča nevarno zbolela.

»Bolna je res, toda nevarno je pri njej samo takrat, kadar je zdrava.«

* * *

Med prijatelji.

Tone: »Kdaj mi boš vrnil 100 dinarjev.«

Peter: »Kakih 100 dinarjev?«

Tone: »Šaj ni tega dolgo, ko sem Ti jih posodil, ko si bil pijan. Zato se tudi ne spomniš.«

Peter: »Pa tudi denar sem Ti že vrnil.«

Tone: »Kdaj?«

Peter: »Ni temu dolgo, en večer, ko si bil pa Ti pijan. Zato se tudi ne spominjaš.«

* * *

Gost: »Kje je gostilničar?«

Natakar: »Je pri krstu!«

Gost: »Potem pa stopite, prosim, v klet in mu povejte, da ga čakam.«

Dolge jelkove veje so se pod težo globoko sklonile, kolje v plotu okrog vrta pa je nosilo visoke avbe. Samo za silo se je še dalo razgresti sneg, kadar je ženka hotela v potok po vode. Poloček je bil tudi že tako zasnžen, da ga ni bilo čisto nič videti in ne slišati, ampak je liki skozi kanal curljal dalje. Sicer vreme ni bilo mrzlo. Tudi vetrovno ni bilo in le nebo je bilo neprestano sivo in težko.

»Drvarji vendar ne bodo mogli čisto nič delati,« je omenila ženka stari materi, ko si je z metlo ometala sneg s čevljev. »Potem takem pride Matevž še pred soboto domov,« je odvrnila slednja, »ko le ni moč drvariti.«

Stara mati je ostala v postelji. Bilo ji je samo malo hladno in slabo, zamuditi pa itak ni imela kaj.

Tako je minila prva polovica tedna. Ko se je v četrtek predramilo jutro, je bilo veliko veselje v koči.

Otroka nista mogla obuti čevljev.

Oj, saj sploh nista mislila na to ali sta pa menila, da v tem vremenu nikakor ne more priti. Miklavževo je bilo — in svetnik je bil prišel ponoči in naložil v čevlje jabolok in lecta in stari materi je nastavljal lepo pisano ruto na okno. Julkica si sploh ni upala jesti teh rdečih jabolok. Zdelo se ji jih je škoda, ker so zrasla v nebesih. —

(Dalje prihodnjič.)

Na oblastni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru prične novo šolsko leto dne 16. septembra t. l. Šola je dvoletna. Z njo je v zvezi internet za gojence. Zavedo ima predvsem namen, da izobrazuje kmetijske sinove, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma na kmetijskem gospodarstvu. Taki imajo pri sprejemu prednost. Kolkovane, lastnorčno, na celo polo pisane prošnje (kolik sedaj Din 25—) za sprejem je pošiljati ravnateljstvu oblastne vinarske in sadjarske šole v Mariboru do 31. julija t. l.; prošnji se morajo priložiti: 1. krstni list; 2. domovnica; 3. odpustnica, odnošno zadnje šolsko izpričevalo; 4. izpričevalo o nravnosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole; 5. izjava starišev, odnošno varuha, s katero se zavežejo plačati stroške šolanja; 6. obvezna izjava starišev ali varuha, ki reflektirajo na oblastni ali kak drug stipendij iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem slučaju pa povrnejo zavodu sprejete zneske podpore iz javnih sredstev; prav tako, ako učence samovoljno predašano ostavi zavod; stipendist, ki nepovoljno napreduje, izgubi stipendijo. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter najmanj z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Sprejemajo se pridni, dovolj nadarjeni, zdravi kmetijski sinovi, ki ostanejo po končani šoli doma. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih učencev). O sprejemu v šolo odloča tudi uspeh sprejemnega izpita iz slovenščine (ali arbohrvaščine) in računstva, katerega so opršeni samo absolventi vsaj dveh razredov meščanske ali kake nižje srednje šole. Ob vstopu v zavod se mladeniči preiščejo po zdravniku zavoda; ako njih zdravstveno stanje ni popolno, se odklonijo. Oskrbnina znaša do preklica mesečno Din 150—. Plačuje se v naprej v dveh enakih polletnih obrokih. Izključenim in samovoljno izstopivšim učencem se v naprej plačana oskrbnina ne vrne. Pridnim sinovom ubožnih posestnikov, se po možnosti dovolijo popolnoma ali do polovice prosti mesta v internatu. V tem slučaju je treba podpreti prošnjo z uradno (od občinskega in davčnega urada) potrjenim ubožnim izpričevalom ali izkazom premoženja z navedbo družinskih in gospodarskih razmer, predpisanih davkov itd. Podrobnejša pojasnila daje ravnateljstvo oblastne vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Prošnje za sprejem se rešujejo pismeno.

Izobrazba vajencev. Tukajšnja zadruga lesnih strok je na svoji seji dne 23. junija sklepala o predizobrazbi vajencev, ki je posebno za sedanjo visoko razvito mizarstvo obrt odločno premajhna. Dokler ne dvignemo te, tudi vsa reorganizacija obrtnega šolstva ne bo prinesla pravega uspeha. Najidealnejše bi bilo, da bi imel vajence meščansko-šolsko predizobrazbo. V danih razmorah to ni še povsem izvedljivo, vendar pa opozarja zadruga vse one starše, ki nameravajo dati svoje otroke v obrt, naj jih pošljejo po možnosti na meščansko šolo, kjer bodo dobili svojo splošno naobrazbo, ki je predpogoj vsaki pravi in temeljiti strokovni naobrazbi. Letošnja razstava na velesejmu je pokazala, da se vzgajajo učenci na meščanskih šolah v pravem delovnem duhu. Narasčaja je skoraj že v vseh obrtih preveč, zato opozarja zadruga mojstrov, naj jemljejo v uk le take dečke in deklice, ki imajo gotovo višjo splošno predizobrazbo. Izobrazba, ki je zadostovala še pred nekaj leti za obrtnika, ne zadostuje danes daleko več, še manj pa bo v bodočnosti. V Ljubljani je že za večina obrti predpisana višja splošna predizobrazba. Čas bo zahteval vedno več. Na isti seji je tudi sklenil odbor, da bo zadruga naj-energičneje pobijala šušmarstvo, ki se je zelo razpaslo in ubija zdrav obrt.

NARODNI GOSPODAR

Privilegirana agrarna banka.

Dne 27. junija je objavil zagrebški »Jutarnji list« sledeči članek o Privilegirani agrarni banki:

»Beograjski list »Narodna Odrana« ni zadovoljen s konferenco bank (zagrebških, op. ur.), na kateri so sklenili, da podpišejo banke za 50 milijonov dinarjev delnic Agrarne banke. Kakor pravi ta list, je »navzoči vladni komisar g. dr. Vojin Gjuričić pritiskal na

navzoče zastopnike, da naj podpišejo vsaj to vsoto, rekoč, da bi mu bilo ljubo, če bi podpisali tudi več.«

Isti list pravi dalje: »Med tem ko vidimo, kako se državni denarni zavodi trudijo, da vložijo čim več denarja v novo Agrarno banko, pa naši denarni zavodi ne kažejo niti izdaleka toliko ljubezni za našega oguljenega kmeta, kakor bi to bilo potrebno zlasti danes, v času težke kmečke krize.«

To pisanje je popolnoma neumestno. Ni naš namen, da bi branili banke in denarne zavode, ker je njihova stvar, da odločijo, kako bodo gospodarili s svojim kapitalom. Moramo pa ugotoviti, da ne verjamemo, da bi bil hotel vladni komisar »pritiskati« na zastopnike bank, da podpišejo kako določeno vsoto. Mi tega ne verjamemo, ker to tudi ni bilo potrebno. Mi smo brali uradna poročila o podpisovanju delnic in v uradnih poročilih stoji, da so vsi sloji podpisovali delnice za Privilegirano Agrarno banko z velikim navdušenjem in da je predvidena glavica že pre-pisana. Na podlagi uradnih poročil je bil naval za podpisovanje teh delnic tako velik, da je bilo treba rok za podpisovanje podaljšati, da bi se moglo ustreči tudi onim, ki so hoteli še podpisati delnice, pa do tega še niso dospeli. Na podlagi uradnih poročil so samo državni uradniki podpisali na desetine milijonov, kar so oni storili sigurno prostovoljno, ne da bi bil kdo nanje »pritiskal«. »Pritiskali« so za časa vojne v Avstriji, ko so podpisovali vojna posojila. Takrat smo videli, kako se je pri vsakem podpisovanju vrtel ves državni aparat. Vsi okrajni glavarji, vse občine, zadruga in vsi količkaj premožni ljudje so prejeli pozive, da podpišejo vojno posojilo. Ti pozivi so bili ob enem tudi grožnje: Kdor ni podpisal, ta je »gor plačal«, ker je bil osumljen, da je »protidržavni element«.

To pomei beseda »pritiskati«, a tega pritiska pri podpisovanju delnic Privilegirane Agrarne banke ni. Nam ni znano, da bi se bil ganil le en sam uradni organ, ki bi bil koga silil, naj podpiše delnice. Če bi bili podpisovali delnice na ta način, da bi bili na ljudi »pritiskali«, potem bi bilo s tem že naprej povedano, da take delnice niso nič vredne, kajti tega, kar je nekaj vredno, ni treba nikomur vsiljevati. Narod, zlasti kmečki narod, ki se ga Agrarna banka tiče v prvi vrsti, ve dobro, če bo od te banke imel kaj koristni ali ne. In če uradna poročila pravijo, da je svet naravnost navalil, kdo da bo podpisal več delnic in da se je rok za podpisovanje zaradi tega moral podaljšati, potem se to pravi, da so kmetje in sploh mali ljudje dobro razumeli, koliko je vredna Privilegirana Agrarna banka.

Zato je baš dobro, da banke niso podpisale mnogo, kajti kolikor manj delnic bodo imele v svojih rokah banke, toliko manj vpliva bodo imele na (Agrarno) banko. Za kmete, ki jim je ta banka namenjena, pa je tudi mnogo bolje, da imajo banke manj vpliva, ker je logično, da bodo zastopniki bank v Agrarni banki v prvi vrsti varovali interese bank, ne pa interese kmetov.

Uradni organi so zadovoljni z dosedanjimi uspehi podpisovanja delnic in zato tudi »Narodna Odrana« nima vzroka za pritožbe.«

Naš gospodarski položaj.

Najuglednejši zagrebški list »Obzor« je objavil te dni sledeče poročilo iz Beograda:

»Narodna banka« je izdala danes poročilo o prvem tromesečju t. l. Poleg čisto bančnih stvari vsebuje to poročilo tudi poglede na celokupni naš gospodarski položaj in na celokupno naše gospodarsko življenje, ki jih je objavila Narodna banka na podlagi dobljenih podatkov. V začetku poročila se ugotavlja, da se opaža v prvem tromesečju tega leta neko gotovo popuščanje v gospodarski delavnosti. Ne samo da je trpelo poljedelstvo, ta najvažnejša panoga naše produkcije, ampak trpele so tudi ostale panoge. Velike zapreke v prometu so otežkočale preskrbo industrije s surovinami. Mnogo je trpela trgovina, ki je imela občutne izgube, zlasti na deželi, kjer je bil mali trgovec oškodovan od svojih kmečkih odjemalcev. Na kraju tromesečja pa se je že opazila neka večja aktivnost. Statistični podatki govore sledeče:

Povečalo se je število brezposelnih in sicer skoro za 10 procentov. Preteklo leto je bilo v istem času 6823 brezposelnih, danes pa jih je 11.779. Število konkurzov je znašalo preteklo leto 266, letos pa 303. Natovorjenih vagonov se je prevozilo preteklo leto 334.893, letos pa le 314.523.

Vrednost zunanje trgovine je znašala lanskoleto 3287 milijonov dinarjev, letos pa le 2959 milijonov dinarjev. Ravno tako se ugotavlja padeč državnih dohodkov, i monopol-skih i carinskih. Poročilo naglašja, da je vlada od 6. junija čvrsto odločna, da ozdravi gospodarske razmere.

Obtok denarja je znašal 22. marca l. l. 5085 milijonov dinarjev, kar je najvišje število v poslednjih letih.

Nato se bavi poročilo s stanjem Hipotekarne banke in Poštne hranilnice. Naglašja se važnost nove Privilegirane agrarne banke.

Na koncu se poročilo peča z gibanjem cen in ugotavlja, da so se cene vsak mesec dvignile, tako da je indeks Narodne banke znašal v januarju 104, v februarju 105, a v marcu 106 v primeri z letom 1926. (To se pravi: če je kakšna stvar veljala januarja meseca leta 1926. 100 dinarjev, je veljala januarja meseca letos 104 Din, meseca februarja 105 Din, a marca meseca že 106 Din.)

Pogovor dveh konj po dirki.

(Iz »Delavske politike« od 26. junija.)

Po sportnih poročilih posnemamo naslednjo bajko:

»Ti, šimelj, zakaj dopuščaš, da ti čepi za tilnikom grbasta pisana opica, te zbada z ostrim železom pod rebra in pretepa z bičem skoro do smrti?«

»Ljubi pram, ne vprašuj tako neumno. To vendar mora biti tako!«

»Zakaj?«

»Zato. Sveta naša dolžnost je, da žrtvujemo vse: pljuča, srce, mišice in živce boju in zmagi. To mora biti geslo konja.«

»Zakaj se moramo boriti in zmagati?«

»Prvič zaradi nagrade, drugič zaradi časti!«

»Ali teh ne prejemamo mi, ampak naši lastniki.«

»Zato nas pa lastnik prijazno potreplja po plečih, če smo bili pridni. O, kako prijetno dene to zvestim konjskim plečam!«

»In kaj si misliš, če ti pri dirki pojemlje sapa, da že več ne moreš dalje, ali da se utegneš zgruditi in poginiti na mestu?«

»Tedaj si mislim: Vzdržati treba! In da morem vzdržati, mi »pomaga« lastnik z ostrogami in bičem.«

»Ali nisi nikdar mislil na to, kako bi se jezdeca otresel?«

»Nikdar! Kako moreš kaj takega vprašati? S srcem in kopitom sem vdan lastniku.«

Laneno olje, firnež, emajlne in ostale lake, oljnate barve

in vse v stroko spadajoče blago kupite dobro, solidno in po zmernih cenah pri

MEDIĆ-ZANKL, d. z. o. z. tovarne olja, firneža, lake in barv Ljubljana-Medvode. Lastnik Franjo Medić.

Podružnica Maribor - Novi Sad.

Levoročni „FLACHSTEP“ Cylinder

Znano je, da so najpreciznejše izdelani samo
ŠIVALNI STROJI
znamke

Gritzner in Adler
za dom, obrt in industrijo
Večletna garancija.

Ugodni plačilni pogoji le pri
Josip Petelinc
Ljubljana, blizu Prešernovega
spomenika ob vodi.

Cen 30 let stare poštno podjetje

Češniku

Ljubljana, Lingarjeva ulica
Najboljši nakup dobrega in tr-
poznega blaga za ženske in
moške obleke.

Sakne, šofli, kangarol
samo šelke in angloške.

Prepričajte se!
Oglejte si nalogo!

Bolni živci

Kolikar je v letu dni, skozi toliko postal
trpljenja mora iti nervozen človek, ker slabi,
izčrpani živci mu otežujejo življenje in mu
provzročajo mnogo bolečin. Trganje in zbad-
anje, omedlevica, napadi strahu, eno-ali oboje-
stranski glavobol, šumenje v ušesih, mglanje
pred očmi, motnje v prebavi, nespečnost,
znojenje, trganje po mišicah, nesposobnost
za delo in mnogi drugi pojavi so redne po-
sledice slabih, zmučenih in bolnih živcev.

**Kako
se oprostite te stiske?**

Moja ravnokar izšla knjiga razpravlja o
preparatu, kateri je postal v resnici
dobrota za človeštvo. Podpre na
uprav čudovit način delavnost telesnih orga-
nov, krepiča hrbtenice in mozeg, kakor tudi
mišice in ude, daje moč in voljo do živ-
ljenja.

V borbi za zdrave živce

ustvarja to sredstvo čisto čudeže, vodi hra-
niva snovi do najskrajnejših mest tvorjenja
krvi, oživlja, okrepljuje in obdri človeka
mladega in svežega. Vredno je, da se sami
prepričate, da vam ne obetam nič neres-
ničnega, ker hočem skozi tole dva tedna
vsakomur, kdor mi piše, brezplačno
in franco poslati eno malo škatlico na
poskušnjo, kakor tudi knjigo nekoga izkuše-
nega zdravnika z mnogostranskim in dolgo-
trajnim izkuštvom, kateri se je tudi sam
boril s to boleznijo.

Napišite mi Vaš točen naslov in hočem
vam takoj poslati, kar sem obljubil.

Ernst Pasternack,
Berlin, S. O.

Michaelkirchplatz 13, Abt. 316.

K
O
S
E

la **KRANJSKE OBLIKE**
turške, à la peklen-
ske in „VULKAN“
(z garancijo) **brusne kamne**
ter prvovrstne
ima v zalogi
„EKONOM“
Osrednja gospodarska zadruga
Ljubljana, Kolodvorska ulica 7

„JAVA“ pšenična kava

je izvrstna, zelo redilna in okusna. Zahte-
vajte jo pri vseh trgovcih! Razpošiljamo jo
tudi po pošti v zavojih po 5 kg za 70 Din, če
se denar naprej pošlje, ali pa po povzetju za
75 Din. Povzetje je 5 Din dražje. Poštnino
plačamo mi. Vsakemu 5 kg zavoju »Java«
pšenične kave je kot darilo pridelana lepa
skodelica za kavo. Kdor pošlje 2 Din v znam-
kah, dobi vzorec 100 g »Java« pšenične kave
poštnino prosto. Sprejememo za vsak večji
kraj zastopnika. — Pržiona kafe »Java« k. d.,
Beograd, Lomina ul. 11/8.

Kmetje!

Podpirajte trgovce,
ki oglašajo v
našem listu!

EKONOM osrednja gospodarska zadruga
v Ljubljani, Kolodvorska 7

ima stalno v zalogi:

Umetna gnojila: Kalijevo sol, superfosfat, nitrofoskal
(mešano gnojilo), čileki soliter, apneni dušik i. dr

Seno in pšenično slamo dobavlja po najnižji ceni
franko vsaka postaja.

V vsakem kraju iščemo zastopnike

za prodajo šivalnih, pletilnih in pi-
salnih strojev, koles itd. - Zelo dobri
pogoji. - Ponudbe na

„CENTRA“ Ljubljana. Poštni predal 248.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D.

— LJUBLJANA —

prodaja po najugodnejših cenah samo na debelo:

Premog, domači in inozemski za
domačo kurjavo in industrijske svrhe.
Kovaški premog vseh vrst.
Koks, livarniški, plavžaraki in plinski.
Briketi.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG

D. D.

LJUBLJANA, Miklošičeva t. 15/1.

Trgovski lokal

za trgovino z mešanim blagom, z in-
ventarjem in stanovanjem, v bližini
farne cerkve v večji vaši ljubljanske
okolice se za daljšo dobo odda v najem.
Naslov pove uprava „Kmetkega lista“.

L. MIKUŠ
LJUBLJANA, MESTNI TRG 15

Naročajte in širite

»KMETSKI LIST«!

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice št. 14.257

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO Brzjav: »Kmetški dom« Telefon 2247

v **LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1**

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%,
pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka davka na rente

STANJE VLOG 25.000.000 DINARJEV
JAMSTVO ZA VLOGE presega večkratno vrednost vlog

Strankam nudi brezplačne poštne položnice za nalaganje denarja. — Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja.
POSOJILA daje proti poročtvu, na vključbo in proti zastavi premičnih in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji.

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8 — 12% in od 3 — 4%, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 — 12%.

Podružnica v Mariboru, Slomškov trg 3, pritličje, poleg stolne cerkve.